

Olağanüstü WMO Kongresi Hayat Kurtarıcı Erken Uyarılar İçin Çalışmaları Hızlandıracak

Dünya Meteoroloji Örgütü, 20-23 Ekim 2025 tarihleri arasında İsviçre/Cenevre'de gerçekleştirilecek olan Dünya Meteoroloji Kongresi Olağanüstü Oturumu vesilesiyle **“Olağanüstü WMO Kongresi, hayat kurtarıcı erken uyarılar için çalışmaları hızlandıracak”** başlıklı bir basın açıklaması yayınladı.

Basın açıklamasında özetle şu konulara değinilmektedir:

- Dünya Meteoroloji Olağanüstü Kongresi aynı zamanda WMO'nun BM'nin hava, iklim ve su konusunda uzmanlaşmış kuruluşu olarak 75. yıl dönümünü de kutlamaktadır.
- WMO'nun temel rolünün önemini ve misyonunun aciliyetini vurgulayan BM Genel Sekreteri Antonio Guterres, 22 Ekim'de Kongre'ye hitap edecektir.
- Herkes İçin Erken Uyarılar, Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO), BM Afet Riskini Azaltma Ofisi (UNDRR), Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) ve Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC) tarafından yürütülmektedir.
- Hayat kurtaran erken uyarı hizmetleri sunan ülke sayısı son on yılda iki kattan fazla artmış olmasına rağmen hala büyük boşluklar vardır ve milyonlarca insan tehlikeli hava koşullarına karşı korunmadan yoksundur.
- Son 50 yılda hava, su ve iklim kaynaklı afetler 2 milyondan fazla can almış ve bu ölümlerin %90'ı gelişmekte olan ülkelerde meydana gelmiştir.

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Cenevre, 20 Ekim 2025, Hayat kurtaran erken uyarı hizmetleri sunan ülke sayısı son on yılda iki kattan fazla artmış olmasına rağmen hala büyük boşluklar vardır ve milyonlarca insan tehlikeli hava koşullarına karşı korunmadan yoksundur; bu durum ekonomik varlıklara ve hayati altyapıya giderek daha fazla zarar vermektedir.

Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO), Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri António Guterres tarafından 2022 yılında başlatılan ve 2027 yılı sonuna kadar evrensel kapsama ulaşmayı hedefleyen küresel Herkes İçin Erken Uyarılar girişimini hızlandırmak ve genişletmek için 193 üyesinden oluşan Olağanüstü Kongre'yi toplamıştır.

20 Ekim'de üst düzey bir etkinlikle açılacak dört günlük Olağanüstü Kongre, aynı zamanda WMO'nun BM'nin hava, iklim ve su konusunda uzmanlaşmış kuruluşu olarak 75. yıl dönümünü de kutlamaktadır. WMO'nun temel rolünün önemini ve misyonunun aciliyetini vurgulayan Guterres, 22 Ekim'de Kongre'ye hitap edecektir.

Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO) Genel Sekreteri Celeste Saulo; "Dünya Meteoroloji Örgütü, yetmiş beş yıl önce, hava, su ve iklimin ulusal sınırlara tanımadığı gerçeğinden doğdu. Gözlem ve tahminlerde küresel iş birliği vazgeçilmezdir, çünkü hiçbir ülke bunu tek başına yapamaz. WMO'nun tarihi, dayanışma, iş birliği, paylaşılan veriler, inovasyon ve güvenin tarihidir. Birlikte sağladığımız hizmetler, bilim ve altyapı olmadan dayanıklı bir kalkınma, gıda güvenliği, altyapı planlaması ve afet riskinin azaltılması mümkün olamaz." demiştir.

"Eylem için Bilim" sloganı, WMO'nun küresel ekonomik ve sosyal refaha yaptığı muazzam katkıyı özetlemektedir. Aynı inanç, Herkes İçin Erken Uyarılar girişimine de ilham vermektedir. "Eylem için Bilim aynı zamanda Eylemin içinde Bilim" anlamını taşımaktadır.

Celeste Saulo, üst düzey oturumda Herkes İçin Erken Uyarılar konusunda bir Eylem Çağrısı yayınlayacak ve tehlike izleme ve tahminindeki ilerleme hakkında yeni bir rapor sunacaktır.

Herkes İçin Erken Uyarılar

Herkes İçin Erken Uyarılar, Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO), BM Afet Riskini Azaltma Ofisi (UNDRR), Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) ve Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC) tarafından yürütülmektedir. Bu, tüm değer zincirini kapsamaktadır: gözlemler ve tahminler; afet riski bilgisi; uyarıların yayılması ve iletişimi; hazırlık ve müdahale.

Artık BM kuruluşları, kalkınma bankaları, insani yardım kuruluşları, akademi ve meteoroloji ekipmanı üreticilerinden Bilişim Teknolojileri sektörüne kadar uzanan özel şirketler gibi birçok ortağı kapsamaktadır. En çok risk altında olduğu düşünülen 30 ülkenin ilk hedefi genişletilmiştir. Girişimin merkezinde ulusal sahiplenme yer almaya devam etmekte ve hükümetler bu konuda söz sahibidir.

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Celeste Saulo, "Herkes İçin Erken Uyarılar artık bir girişimden daha fazlası. Küresel dayanışmanın bir markası. Birlikte hayat kurtarıyor, politikayı şekillendiriyor ve dayanıklılığı güçlendiriyoruz." demiştir.

İhtiyaç çok önemli. Son 50 yılda hava, su ve iklim kaynaklı afetler 2 milyondan fazla can almış ve bu ölümlerin %90'ı gelişmekte olan ülkelerde meydana gelmiştir. Hava koşulları daha da sertleştikçe ekonomik maliyetler ve etkiler de artmaktadır.

Büyük ilerleme kaydedilmiştir. 2024 itibarıyla 108 ülke, çoklu afet erken uyarı sistemleri için bir miktar kapasiteye sahip olduğunu bildirmiştir; bu sayı 2015'teki 52 ülkenin iki katından fazladır ve 2025'te daha da artmıştır. Birçok ülke, hükümet ve toplumun tüm kesimlerini bir araya getiren ulusal yol haritaları hazırlamıştır ve hayat kurtarmada gerçek bir fark yaratan programları sahada uyguluyor.

Ancak büyük boşluklar devam etmektedir. Çoklu afet erken uyarı sistemleri sınırlı olan ülkelerde afet kaynaklı ölüm oranı altı kat, etkilenen insan sayısı ise dört kat daha fazladır.

Tehlike İzleme ve Tahmin

Olağanüstü Kongre'de, "Herkes İçin Erken Uyarılar Odakta: Tehlike İzleme ve Tahmin" başlıklı yeni bir rapor yayınlanacaktır. Bu rapor, WMO'nun sorumluluğunda olan "ana unsur"dur. Raporda, tropikal fırtınalar, seller, kum ve toz fırtınaları ve aşırı sıcaklar gibi tehlikeler de dahil olmak üzere hidrometeorolojik değer zinciri boyunca tespit, izleme, tahmin ve uyarı süreçlerindeki küresel ilerleme ve eksiklikler takip edilmektedir.

Rakamlar, toplu ilerlemenin yanı sıra önümüzdeki görevin ölçeğini de vurgulamaktadır:

- Hidrometeorolojik değer zinciri üzerinde yapılan altmış iki değerlendirme, ülkelerin yarısının yalnızca temel kapasiteye sahip olduğunu; %16'sının ise temel kapasitenin altında kapasiteye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Durum, kırılma, çatışma ve şiddetten etkilenen bağlamlarda en kötü durumdadır.
- Küresel Temel Gözlem Ağı (GBON) gerekliliklerine uyum, özellikle En Az Gelişmiş Ülkeler ve Gelişmekte Olan Küçük Ada Devletlerde düşük kalmaya devam etmektedir. Ancak, daha fazla uyumlu istasyon çevrimiçi olmaya başlamıştır, ağlar giderek daha otomatik hale gelmektedir ve raporlama sıklığı artmaktadır. WMO Bilgi Sistemi (WIS) aracılığıyla veri paylaşan yüzey istasyonlarının sayısı 2019'dan bu yana yaklaşık beşte bir oranında artarken, istasyon başına günlük gözlemler ve günlük raporlar yaklaşık %60 artmıştır. Bu, daha az yanlış uyarı ve erken uyarılar için daha uzun ön süreler anlamına gelmektedir.

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- WIS2'nin 2025'te hizmete girmesi, küresel veri alışverişinde dönüşümsel bir adımı temsil etmektedir çünkü maliyetli özel ekipman ihtiyacını ortadan kaldırarak en küçük Milli Meteoroloji ve Hidroloji Hizmetleri'nin (NMHS) bile tam katılımını sağlamaktadır. 11 Üye Ülke genelindeki ileri düzey merkezler tarafından ortaklaşa işletilen bu sistem, uluslararası iş birliğinin bir modeli olarak öne çıkmaktadır.
- Uydu kapasiteleri genişlemektedir, ancak eksiklikler devam etmektedir. Üye Ülkelerin %56'sı en az bir afet için uydu verilerini kullanırken, yalnızca %20'si tüm öncelikli afetler için bunu yapmaktadır. Bölgesel ortaklıklar, bölgesel ihtiyaçlara göre uyarlanmış donanım, eğitim ve kurumsal kapasite geliştirmeyi birleştirerek bu eksiklikleri gidermeye başlamıştır. 150'den fazla belirlenmiş merkezden oluşan WMO Entegre İşleme ve Tahmin Sistemi (WIPPS) küresel ağı, tüm NMHS'lerin kendi modelleme kapasitelerinden bağımsız olarak en son teknoloji tahmin ürünlerine erişebilmelerini sağlamaktadır. Üyelerin %76'sı WIPPS ürünlerini kullanarak, kendi sistemlerindeki kapasite açıklarını kapatmaktadır.
- Şiddetli Hava Tahmin Programı (SWFP) büyümeye devam etmektedir. 2025 itibarıyla dokuz alt bölgede 85 Üyeye operasyonel destek sağlamaktadır.
- Dijital inovasyon ve Yapay Zeka kullanımı, süper bilgisayarları olmayan gelişmekte olan ülkelerin daha gelişmiş yeteneklere geçişine yardımcı olma konusunda büyük bir potansiyele sahiptir. Ancak dijital uçurum hala geniştir.

Rapor, WMO projelerinin desteği ve Güney-Güney iş birliği örnekleri de dahil olmak üzere büyük ilerleme kaydeden ülkelerin etkili vaka çalışmalarını sunmaktadır.

Celeste Saulo, önsözde, "Herkes İçin Erken Uyarılar"ın başarısı raporlar veya kararlarla değil, kurtarılan hayatlar ve korunan geçim kaynaklarıyla ölçülmektedir. Bu rapor hem bir ilerleme kaydı hem de harekete geçme çağrısı niteliğindedir. Bilimin rehberliğinde ve ortaklığın yönlendirdiği küresel dayanışmanın dönüştürücü bir değişim sağlayabileceğini göstermektedir. 2027'ye doğru ilerlerken, nerede yaşarsa yaşasın hiç kimsenin korumasız kalmamasını sağlamak için çabalarımızı iki katına çıkaralım." demiştir.